

zdroj: Jozef Štálecký

## KRAJ LÁKA STÁLE VIAC TURISTOV

### Na košovke



strana 6 – 7

### HLAVNE CHUTNE, KVALITNE A PODOMÁCKY

Navštívili sme útulnú reštauráciu Čarovná Špajza na pešej zóne v Dubnici nad Váhom

### Na konci kraja



strana 9 – 11

### VITAJTE V RAJI BOCIANOV

Vtáci, ktorí nosia bábätká si obľúbili obec Svinná v Trenčianskom okrese

### Zaujalo nás



strana 12 – 13

### STROJOM VRACIA ZAŠLÚ SLÁVU

Svoju záhradu premenil na miesto, ktoré vyhládávajú ľudia z celého Slovenska



## REKORDÉRI

Rok 2023 bol pre turistický a cestovný ruch akousi renesanciou. Opäť ožili atrakcie rôzneho druhu, kultúrne a športové podujatia nemali limity pre návštevníkov. Pravdepodobne aj dvojročná absencia plnohodnotných aktivít sa podpísala na tom, že sezóna 2023 bola pre mnohých rekordná. Svoje o tom vedia na Trenčianskom hrade, kam si našlo cestu opäť viac návštevníkov ako v predchádzajúcich rokoch. Aj to je téma magazínu Trenčín región, v ktorom práve začínate listovať. Zhrnuli sme návštevnosť celého kraja a akcie, ktoré mali naprieč regiónom úspech. Nechýba zaujímavý rozhovor s osobnosťou nášho kraja, tentoraz vám predstavíme tradičného košíkára, a zavítali sme aj do netradičného skanzenu. Ak hľadáte gurmánsky tip alebo lákadlá na výlety a podujatia v najbližších troch mesiacoch, listujte ďalej a spoznávajte s nami to, čo doma máme. A keďže sa neúprosne blíži vianočný čas, všetkým čitateľom už takto v predstihu prajeme pokojné a radostné Vianoce a úspešný vstup do roka 2024. Veríme, že aj v nasledujúcom roku budú padať rekordy návštevnosti Trenčianskeho kraja. Lebo je to kraj plný pokladov a skrytých miest.

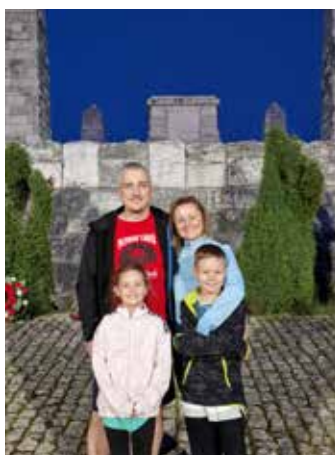
Rado Stoklasa,  
šéfredaktor

# LETNÉ PUTOVANIE „PO STOPÁCH ŠKRIATKA TRENČANKA“ S VEĽKÝM ÚSPECHOM



Prázdniny boli opäť veľkým lákadlom pre veľkých i malých turistov. Začiatkom leta odštartovalo ďalšie dobrodružstvo, ktoré si získalo mnoho fanúšikov všetkých vekových kategórií. Po vlnaňšej Hojdačkovej pátračke opäť po kraji cestoval Škriatok a spolu s návštevníkmi objavoval známe aj menej známe miesta.

Počas troch mesiacov, od 1. júla



do 30. septembra, absolvovali úspešní pátrači osem výletov, v rámci ktorých navštívili hrady, spoznali históriu, previezli sa po cyklotrase, objavili netradičné múzeum či podnikli výlet do prírody, kde ich čakal atraktívny cieľ. „Na základe skúseností z minulých ročníkov

našich letných projektov vieme, že ľudia veľmi radi spoznávajú nové, menej známe turistické lokality. Preto sme sa aj túto letnú sezónu rozhodli pokračovať v podobnom duchu a vybrali osem zaujímavých miest v kraji, ktoré určite stojí za to spoznať. Aby bolo cestovanie atraktívne aj pre deti, súčasťou bol opäť hravý plánik, ktorý pátračov na výletoch sprevádzal. Okrem zaujímavosti viažucej sa ku každému miestu obsahoval aj jednoduchú úlohu, ktorú bolo potrebné splniť,“ povedal o krásnom projekte Juraj Gerlici, predseda KOCR Trenčín región. Súťažiaci spoznali hviezdareň v Partizánskom, Múzeum praveku v Bojniciach či mohyly M. R. Štefánika. Pozreli sa cez okno do minulosti na hrad Beckov, vyšliapali si k nadrozmernej lavičke v Lúkach a pohojdali sa na lesnej hojdačke v Jasenici. „Zaujmem o súťaž nás veľmi potešil. Pred oficiálnym spustením hry sme distribuovali na súťažné miesta a do vybraných turisticko-informačných centier (TIC) tisíc kusov plánikov. Už po prvom mesiaci od spustenia súťaže sme museli realizovať dotlač ďalších plánikov. Spolu tak bolo rozdanych

1400 kusov,“ doplnil zastupujúci výkonný riaditeľ KOCR Trenčín región Pavol Štefčík. Návštevníci mohli využiť aj moderné a interaktívne prvky, ktoré KOCR Trenčín región zaviedla, najmä aplikáciu Hradý3D či kiosk na cyklotrase BEVLAVA V Nemšovej. Za vyplnený plánik čakala každého súťažiaceho v jednom z TIC okamžitá odmena v podobe veselého ruksaku s motívom škriatka Trenčanka. Vstupenkou do losovania o hlavné ceny bolo zaslať fotografiu splnených úloh a najkrajšiu fotografiu z výletu. Losovalo sa o 16 hodnotných cien a túto možnosť využila stovka súťažiacich. Hlavnou cenou súťaže boli inteligentné hodinky Garmin či pobyt na dve noci v luxusnom hoteli Gino Park Palace\*\*\*\* v Orlovom. Ďalšie hodnotné ceny boli napríklad rodinný pobyt na dve noci s raňajkami v penzióne Adriana pri Zelenej vode či po-



ukazy na nákup od dovolenka.sme.sk a siete predajní Möbelix. Viacerí súťažiaci získali rodinné vstupenky na Bojnický zámok, Trenčiansky hrad a hrad Beckov a poukazy na kreatívne maľovanie keramiky do Bencovej gruntu v Bojniciach.

# Z RUINY SA STÁVA KLENOT



Po rozsiahlej rekonštrukcii západného paláca na hrade Beckov sa návštevníci dostanú aj do priestorov, kam nikto nevkročil od roku 1728, keď hrad vyhorel. Všetkým sa naskytú nové výhľady a prezrú si priestory, ktoré boli doteraz neprebádané.

Takú rozsiahlu rekonštrukciu bolo možné realizovať vďaka projektu DRAGON, ktorý

získal finančný príspevok z Islandu, Lichtenštajnska a Nórska prostredníctvom Grantov EHP a prostriedkov štátneho rozpočtu. „Investovalo sa približne 1,2 milióna eur, z čoho obec Beckov, ktorá je vlastníkom objektu, prispela sumou až 300-tisíc eur zo svojho rozpočtu,“ priblížil financovanie starosta Ernest Benko.

Stavebné práce začali v apríli

2022 a ukončené boli v auguste 2023. Počas rekonštrukcie prebiehali aj rôzne výskumy – reštaurátorský, archeologický, architektonicko-historický, ale aj dendrochronologický. Práve ten posledný priniesol veľmi zaujímavý objav. Vznik múru sa daval od roku 1165 do roku 1185, čo radí Beckov k najstarším hradom s kamennými objektmi na území niekdajšieho Uhorska. „Rekon-

štrukciou vzniklo šesť krytých uzavretých priestorov, z ktorých najvýznamnejšia je Rytierska sála, tri ďalšie priestory sa nachádzajú na prvom poschodí a dva sú pivničné. Prvý pivničný priestor sa bude využívať ako auditórium s premietacou technikou, v ktorom privítame najmä školské výpravy. Horné priestory budú venované expozícii, ktorá sa aktuálne pripravuje a verejnosti bude prístupná koncom októbra,“ prezradil riaditeľ hradu Peter Pastier.

## Využívaný celoročne

Okrem krytých priestorov pribudli aj dva výhľady – jeden z terasy západného paláca a druhý zo zelenej strechy paláca, ktorá prekrýva rytiersku sálu –, a ďalšie dve miestnosti. Aktuálne pribudla najväčšia krytá časť hradu. „Nielen západný palác, ale aj priestor hradnej kaplnky a pivnica sú kryté. To nás radí nielen k štandardným zrúcaninám, ale k hradom, ako napríklad Strečno alebo Devín,“ dodal Pastier. Aj vďaka tomu môže byť hrad prístupný verejnosti celoročne.

(mb)

## VYBERTE SVOJU GASTRONOMICKÚ SRDCOVKU

Navštívili ste miesto, ktoré ste si zapamätali nielen vy, ale aj vaše chuťové poháriky? Výborná káva v útulnej kaviarni, lahodný obed od skvelého kuchára v reštaurácii alebo bistre, prípadne chutný koláčik, ktorý vám priniesol milý personál v cukrárni – jednoducho miesto, odkiaľ ste odišli vnútorne naplnení (aj doslova) a o niečo šťastnejší? V tom prípade čítajte ďalej!

Krajská organizácia cestovného ruchu (KOCR) Trenčín región vyhlasuje 7. ročník ankety o najlepšie gastronomické zariadenie v Trenčianskom kraji. Nominovať svojho favorita môžete do 30. novembra e-mailom na [topgastro@trenclinregion.sk](mailto:topgastro@trenclinregion.sk), pro-

stredníctvom FB stránky Trenčín región alebo jednoducho poštou na adresu: Trenčín región, K dolnej stanici 7282/20A, 911 01 Trenčín. Hlasovať za top gastro prevádzku budete môcť do konca decembra prostredníctvom formulára zverejnenom na webovej stránke [www.trenclinregion.sk](http://www.trenclinregion.sk).

### Nomináciou sa to nekončí

Dôležitý krok prichádza práve v decembri. Počas posledného mesiaca v roku môžete podporiť svoju gastronomickú



srdcovku, ktorej odovzdáte svoj hlas v elektronickom formulári. Zbysťrite pozornosť, pretože okrem mena víťaza ankety má vyhlásovateľ súťaže ešte jedno prekvapenie. Spomedzi hlasujúcich budú vyžrebovaní dvaja šťastlivci, ktorí získajú 3-vstupový voucher do Wellmed centra Hotela Slovakia v Trenčianskych Tepličiach („Top v cestovnom ruchu“ pre rok 2022 v kategórii Top ubytovacie zariadenie). Dať hlas obľúbenej reštaurácii, bistru či kaviarni v Trenčianskom kraji sa jednoducho opláti! (pg)

# NA PARK V BOJNICIACH CIELILI ŠLACHTICI AJ BOTANICI

Horná Nitra patrí medzi vyhladávané turistické lokality. Ponúka krásne pohoria, tajuplné banské podzemie, ale najmä najromantickejší zámok na Slovensku. Ten obkolesuje

rené na oddych a načerpanie pozitívnej energie. Posledným šľachtickým majiteľom Bojnického zámku bol gróf Ján Pálfi. Bol to práve on, kto sa na prelome 19. a

ho okolia. „Park koncipoval ako anglický, ktorý postupne voľne prechádza do lesostepi podhoria výbežkov Magury s lesmi a hájkmi. V udržiavanej časti boli chodníky aj roztrúsená drobná architektúra, ktorú tu dodnes môžeme na niektorých miestach obdivovať. Ide napríklad o kvázi zrúcaninu gotickej brány,“ hovorí historik a archivár Erik Kližan.

Park bol počas éry Pálfiovcov väčší než v súčasnosti. Zasahoval aj na územie, kde sa dnes nachádza zoologická záhrada. Jeho súčasťou boli nielen aleje, ale napríklad aj produkčný sad s ovocnými stromami a ribezľovou plantážou.

Dôležitý moment v novodobej histórii parku predstavujú 50. roky. V tom čase sa totiž Bojnický zámok stal sídlom Krajského vlastivedného múzea. Jeho prírodnovedné oddelenie malo zoologickú zložku, z ktorej sa neskôr

vyvinula zoologická záhrada, a botanickejšiu. „Vtedy tu existoval zámer vybudovať botanickejšiu záhradu. V blízkosti zámku boli vysadené viaceré cudzokrajné dreviny, ktoré sme vtedy ešte nemali,“ pokračuje Kližan. Takto sa sem dostal aj exemplár metasekvoje, o ktorej sa pôvodne predpokladalo, že už vyhynula.

Plány s budovaním botanickej záhrady boli veľké, počítalo sa aj so skalkou s letničkami či so sekciou liečivých rastlín. Napokon sa odvážny zámer podarilo zrealizovať len čiastočne. Samotná botanickejšia záhrada síce nevznikla, súčasťou parku sa však stalo viacero vzácných exotických stromov.

Dnes ide o chránené územie, ktoré je súčasťou národnej kultúrnej pamiatky – Bojnického zámku. Členitý areál ponúka posekanie na lavičkách, romantické zákutia pri vodných plochách aj priestor na oddych.



prírodno-krajinársky park, ktorý sa mal pred desaťročiami zmeniť na botanickejšiu záhradu. Dnes je toto miesto ako stvo-

20. storočia postaral o romantickú prestavbu jeho múrov a komnát. Vo svojich plánoch počítal aj s úpravou širšie-

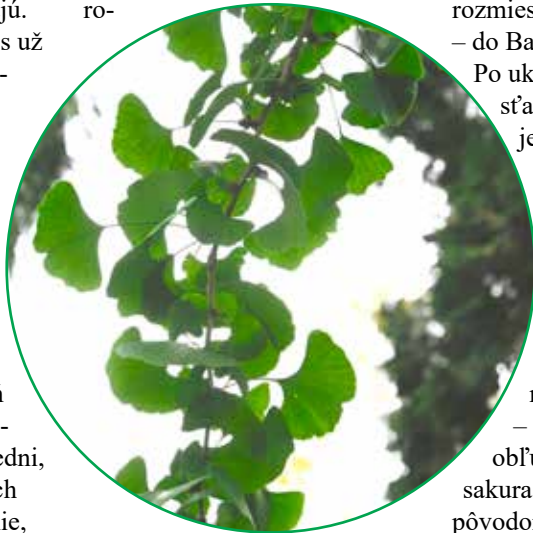
# LEGENDÁRNY ZÁHRADNÍK

Ku krásnym parkom neodmysliteľne patria aj odborníci, ktorí sa o ne s láskou starajú.

V prípade Bojníc je to dnes už legendárna osobnosť Viliama Šimka. Na zámockom panstve pracoval viac ako 40 rokov a postaral sa o to, aby sme tu dnes mohli obdivovať viacero exotických drevín.

Viliam Šimko mal záhradníctvo doslova v krvi. Už jeho otec sa venoval starostlivosti o zeleň a rovnakým smerom sa vybral aj on. Študoval vo Viedni, neskôr pôsobil na viacerých miestach v rámci monarchie, kde získal cenné skúsenosti z oblasti botaniky. Po tom, čo sa v roku 1918 vrátil z vojenského frontu, nastúpil do služby k

Pálfiomcom. Na zámku pracoval aj za éry Baťovcov, aj v 50. ro-



koch, keď tu vznikli múzejné expozície. „Býval v záhradnom domci, pri ktorom sa nachádzali

skleníky. V tých sa skladovali aj veľké palmy. V sezóne ich rozmiestnili do okolia zámku – do Bažantnice aj do kúpeľov.

Po ukončení sezóny ich zase sťahovali späť,“ vysvetľuje historik Erik Kližan.

Šimko mal zároveň veľký vplyv na výsadbu v parku v období, keď sa z neho mala stať botanická záhrada. Vďaka nemu sa tu dodnes nachádzajú rôzne exotické dreviny – tri ginká dvojlaločné, obľúbená japonská čerešňa sakura či cyprušteľ nutkanský pôvodom zo Severnej Ameriky.

## NAJZNÁMEJŠIA LIPA NA SLOVENSKU



Svojou košatou korunou udivovala už pred stáročiami. Aj dnes patrí tento exemplár lipy veľkolistej medzi jedno z najväčších lákadiel Bojníc. Verejnosť ho pozná aj pod prezývku Lipa kráľa Mateja. Odborník však upozorňuje, že hoci je tento strom opradený mnohými legendami, len málo z nich sa zakladá na pravde.

Jedna z najznámejších povestí hovorí, že lipu zasadil Matúš

Čák v roku 1301, keď zomrel Ondrej III., posledný kráľ z rodu Arpádovcov. Podľa historika a archívára Erika Kližana však nie je doložené ani to, že by za jej výsadbou stál kráľ Matej. „Tento strom odjakživa budil veľký dojem. Napríklad už v jednej listine zo 17. storočia, keď Bojnický hrad obliehali Bočkaiove vojská, sa píše o lipe pamätnej,“ hovorí. Dnes sa v jej blízkosti nachádza viacero stromov. Dostatok

priestoru, vody, vhodné podlažie aj ideálna poloha zaručili, že dokázala narásť do úctyhodných rozmerov – jej výška je sedem metrov, obvod kmeňa zhruba 11 metrov. Ide tak o najmohutnejšiu a zároveň najstaršiu lipu v kraji, keďže má viac ako 700 rokov. Preto si už v minulosti vyžadovala náležitú starostlivosť. Nákras parku z prvej polovice 19. storočia zachytáva drevený plot, ktorý ju obkolesoval. „Pôvodne išlo o zrastenú trojkmenie – z jedného koreňa vyrastali tri kmeňe. Strom mal navyše už vtedy obrovskú korunu. Aby sa konáre nerozčesli, pospájali ich doskami alebo podporeli tehľami,“ vysvetľuje Kližan.

Veľkého odborného zásahu sa lipa dočkala v roku 1953, keď ju zbavili poškodených a hnijúcich častí, ako aj množstva škodcov. Odvtedy sa o ňu pravidelne stará konzílium odborníkov z Arboréta Borová hora. Štátna ochrana prírody ju vyhlásila za chránený strom v roku 1969.

dvojstranu pripravila: (bas)

## ABECEDA

### BOJNICKÝ ZÁMOK

Jedna z najstarších, najvýznamnejších a najnavštevovanejších pamiatok na Slovensku. Prvá písomná zmienka o ňom pochádza z 12. storočia. Je postavený na travertínovej skale a tvorí ho vnútorný a vonkajší hrad s tromi nádvoriami.

### BOTANICKÁ ZÁHRADA

Najstaršia akademická botanická záhrada na svete, ktorá je stále na svojom pôvodnom mieste, sa nachádza v meste Padova na severe Talianska. Vznikla v roku 1545. Aktuálne zaberá plochu zhruba 22-tisíc štvorcových metrov.

### GINKO DVOJLALOČNÉ

Známe aj ako živá skamenelina, pochádza ešte z obdobia druhohôr. V Japonsku a v Číne patrí medzi posvätné stromy, ktoré sa vysádzajú v blízkosti chrámov. V mestách dobre odoláva emisiám, prežilo dokonca aj atómový útok na Hirošimu.

### JÁN PÁLFI (1829 – 1908)

Bojnický zámok zdedil v roku 1852 v katastrofálnom stave. Rozhodol sa ho prebudovať na reprezentatívne sídlo pre svoje zbierky umenia. Všetky práce kreslil, navrhoval aj sám riadil. Úplného konca prestavby sa však ne-dožil.

### LIPA VEĽKOLISTÁ

Košatý strom, ktorý sa dožíva stoviek rokov a môže dosiahnuť výšku až 30 metrov. Rozkvitá koncom mája až júna. Lipy môžeme často obdivovať pri kostoloch, v parkoch, ale aj vo voľnej prírode.

### MATEJ KORVÍN (1443 – 1490)

Panovník, počas ktorého vlády prenikali na územie Uhorska myšlienky humanizmu a renesancie. Bol veľmi vzdelaný a jazykovo zdatný, ovládal nemčinu, maďarčinu, latinčinu, češtinu, ba aj slovenčinu.

# HLAVNE CHUTNE, KVALITNE A PODOMÁCKY

Ako je už zvykom, opäť na nás prišiel hlad. Tentokrát sme navštívili Ilavský okres. Ocitli sme sa v Dubnici nad Váhom, na Námestí Matice slovenskej, kde sídli reštaurácia Čarovná Špajza. Útulný priestor nám hneď pripomenul vôňu domova. Víziou majiteľov spred mnohých rokov bolo vybudovať bio obchodík spojený s kaviarňou – nakúpíte zdravé potraviny, dáte si koláč, studené raňajky. Človek mieni... Neskôr si majitelia povedali:

„Čo tak vytvoriť niečo väčšie a zostaviť plnohodnotné menu?“ A tak už siedmy rok stojí na námestí reštaurácia Čarovná Špajza.

„Najprv sme varili len obedové menu. Vďaka dobrým ohlasom sme napokon zostavili aj jedálny lístok v podobe à la carte, ktorý je zložený z pestrej ponuky jedál. Robíme aj raňajky – slaný či sladký variant, aby si každý prišiel na svoje. Naším cieľom je variť kvalit-

ne, z čerstvých surovín, bez polotovarov. Väčšinu potravín preberáme od slovenských dodávateľov – mäso z Myjavy, zeleninu od miestnych. Ponúkame najmä to, čo si ľudia bežne doma neurobia,“

vysvetlila nám spolumajiteľka reštaurácie Petra Daubnerová. „Veľmi dôležitý je aj prístup šéfkuchárov, pretože taký je neskôr výsledok na tanieri. Treba si ich vážiť. V dnešnej dobe nájsť dobrých kuchárov

## Čo sme okoštovali?

- Hovädzí cheeseburger, naša zemiľka, zaúdená majonéza, slanina, kyslá uhorka, coleslaw šalát

- Domáce zemiakové šúl'ance, marhuľové pyrė, ringlota, sladká strúhanka, škoricca

- Francúzsky veterník choux od Ona pečie



je veľmi ťažké," doplnila.

### Stále ničो iné

S každým ročným obdobím prichádza ničो nové, špeciálne. Jesennú ponuku nahrádza zimná. Vianočná atmosféra je takmer za dverami, takisto aj ďalšie špeciality. Ako každý rok, začiatkom decembra reštaurácia namiesto letnej terasy otvára svoj vianočný stánok. To znamená len jedno. Adventné nedele budú obohatené tradičnou kapustnicou, punčom, vaječným likérom... „Každoročne k nám chodí Mikuláš a nosí deťom sladkosti. Aj toto je spôsob, ako si môžeme spestriť obdobie Vianoc," dodala spolujateľka. Za sedem rokov existencie podnik prešiel aj

tichším obdobím.

Najprv pre pandémiu, neskôr v dôsledku rekonštrukcie námestia, keď pešiu zónu nahradilo stavenisko.

„Nebolo to pre nás jednoduché, no napriek tomu sa stratený čas snažíme dobehnúť," prezradila. „Plánovali sme fungovať na štýl rezervácie stolov, čo sa nám postupne začalo plniť,



až kým sa všetko nezatvorilo. Dnešná doba je ťažká, dobré meno bohužiaľ nestačí, pretože všetci si môžu dovoliť na-

vštevovať reštauráciu každý deň," zdôraznila.

Priestor Špajze sa zväčšil, vytvorila sa ďalšia miestnosť, ktorá slúži na rodinné oslavy či iné spoločenské akcie.

Hostia si tak spolu so svojimi blízkymi môžu v súkromí pochutnať na dobrom jedle. Napríklad na cheeseburgeri z hovädzieho mäsa či domácich

šúľancoch s marhuľovým pyré a ringlotami, ktoré sme mali možnosť ochutnať aj my. Chuťilo to ako z babičkinej špajze.



Okrem štandardného menu je na výber asi desať druhov zákuskov, ktoré reštaurácii dodáva trenčianska cukráreň



Kvalita jedla: ★★★★★

Lokalita: ★★★★★

Prostredie: ★★★★★

Celkový dojem: ★★★★★

Ona pečie. K tomu dobrá káva a sladká bodka je na stole. Videli sme, ochutnali sme a ešte sme sa čo-to dozvedeli. Čarovná Špajza má vo svojich

víziách jasno. Hlavne chutne, kvalitne a podomácky. Veď posúďte sami.

Nina Osvaldová



**Leto je už tradične synonymom dovoleniek, výletov, koncertov, zbierania zážitkov a spoznávania nových miest. A aké bolo toto leto v Trenčianskom kraji?**

Jedným slovom – úspešné. Štatistiky návštevnosti ubytovacích zariadení v porovnaní s minulým rokom hlásia nárast. Niektoré pamiatky a kultúrne zariadenia dokonca oznamujú rekordnú návštevnosť. Ak by sme mali vyzdvihnúť najobľúbenejšie



nimi veľmi pozitívne zarezovali. Spoločne vstupné na všetky pobočky múzea, veľká letná súťaž o noc v Matúšovej veži, minifarmička, letné kino, viaceré koncerty, rozprávková výstava či pestrý a atraktívny program s kvalitnou dramaturgiou,“ priblížila letný program Katarína Špačková, vedúca oddelenia marketingu a komunikácie Trenčianskeho múzea v Trenčíne.

históriu, ako napríklad „Život na dvore Alžbety Bátorhy“ či „Nočné prehliadky s grófm Františkom Nádasdym“ prilákali takmer 29 300 návštevníkov. Prioritou pre väčšinu zručaní sú záchranné a sanačné práce. Výnimkou nie je ani hrad Tematín. S pomocou dobrovoľníkov aj zahraničných študentov pamiatkových odborov v lete prebehli najmä dokončujúce práce na Severnom paláci, kde sa pripravujú expozičné priestory.

### Aktívny oddych i relax

Populárnou letnou aktivitou v kraji je cyklistika, ktorej dáva vietor do plachiet rozrastajúca sa sieť cyklotrás. Obľubu tohto športu dokazujú aj štatistiky jedného z najkrajších a najobľúbenejších úsekov cyklotrás vedúceho okolo kláštora Veľká Skalka pri Trenčíne. Len počas letných mesiacov prešlo po tejto trase 114 208 cyklistov. Najviac frekventovaný bol daný úsek v auguste, keď po ňom prešlo 43 420 cyklistov či korčuliarov. Aj v trojici kúpeľov Trenčianske Teplice, Bojnice a Nimnica považujú uplynulú letnú sezónu za úspešnú. V Trenčianskych Tepliciach pripravili letnú novinku „Wellness v regióne“, čo je obdoba zimnej verzie projektu „Kúpele v regióne“. Návštevníci mali v mesiacoch júl a august 50 % zľavu na vstup do WELLMED centra. Išlo o prvý ročník tohto projektu a bolo v ňom zapojených 60 obcí a miest Trenčianskeho kraja. V júli zaznamenali v rámci projektu 512 vstupov a v auguste 1 211 vstupov.

Obľúbeným cieľom výletov bola aj najstaršia slovenská ZOO v Bojniciach, ktorú počas letných prázdnin navštívilo viac ako 134-tisíc návštevníkov. Lákadlom bola motýlia záhrada, edukačné aktivity, zookrúžok či možnosť zastaviť sa „na kus reči“ s ošetrovateľmi.

## ČÍSLA HOVORIA JASNE, LETO BOLO ÚSPEŠNÉ

turistické miesta v Trenčianskom kraji, určite sú nimi hrady či zámok. Veľkej návštevnosti sa tešia aj kúpele. Nezaostáva ani cykloturistika, ktorej sa venuje čoraz viac návštevníkov aj domácich.

V Trenčianskom kraji už tradične dominujú domáci návštevníci. Jeho návštevnosť v letných mesiacoch jún, júl a august vzrástla oproti roku 2022 o 7,5 %. Celkovo kraj navštívilo 119 024 dovolenkárov. Zároveň sa oproti minulému roku zvýšil počet prenocovaní. Hovoríme o náraste o viac ako 25-tisíc. Ubytovacie zariadenia v regióne zaznamenali 445 617 prenocovaní. Čo sa nezmenilo, je skutočnosť, že z hľadiska intenzity návštevnosti dominuje mesiac august, počas ktorého trenčiansky región objavovalo až 40 629 turistov.

„Hlavným cieľom Krajskej organizácie cestovného ruchu (KOCR) Trenčín región je prezentovať kraj ako destináciu ideálnu na dovolenku či výlety. Preto nás stúpajúca návštevnosť veľmi teší a motivuje v

našej práci. Naďalej sa budeme snažiť vyvíjať aktivity na podporu domáceho turizmu. Jednou takou bol aj nedávno ukončený letný projekt s názvom Po stopách škriatka Trenčanka, ktorý inšpiroval rodiny s deťmi k spoznávaniu Trenčianskeho kraja a vyslúžil si veľmi pozitívne reakcie,“ vyjadril spokojnosť Pavol Štefčík, zastupujúci výkonný riaditeľ KOCR Trenčín región.

### Leto na hradoch bolo v znamení rekordného počtu návštevníkov, zaujímavých podujatí aj stavebného ruchu

Tohtoročnú letnú sezónu označilo za rekordnú Trenčianske múzeum v Trenčíne, ktoré má pod taktovkou aj správu Trenčianskeho hradu. Len v mesiacoch jún a august navštívilo jeho pobočky takmer 100 000 návštevníkov. Najvyššej návštevnosti sa tešil hrad Matúša Čáka, ktorý v lete navštívilo 83 222 návštevníkov. Pod tento nadpriemerný záujem sa podpísalo viacero faktorov. „Tento rok sme pre návštevníkov pripravili viaceré novinky, ktoré medzi

Bojnický zámok, jedna z najobľúbenejších pamiatok na Slovensku, v letných mesiacoch prilákala takmer 96-tisíc návštevníkov, čo predstavuje návštevnosť porovnateľnú s najlepšimi sezónami v období pred pandémiou. Pozitívne štatistiky boli dosiahnuté nielen vďaka bežným prehliadkam, ale aj obľúbeným nočným prehliadkam a legendárnym strašidlám na zámku.

Na hrade Beckov bol pestrý každý prázdninový víkend. Počas letnej turistickej sezóny sa dalo vyberať z pestrej palety tematických podujatí, ktoré si do konca leta užilo 60 542 návštevníkov. Tieto čísla predstavujú oproti minulému roku nárast o 20 %. Program však nie je to jediné, čomu sa na hrade venovali. Leto 2023 sa nieslo aj v znamení stavebných prác a rozsiahlej rekonštrukcie. Výsledkom je nedávno sprístupnený západný palác, ktorý aktuálne predstavuje najväčšiu zastrešenú časť hradu. Nielen povest' Čachtického hradu, ale aj niekoľko zaujímavých podujatí približujúcich jeho



Trenčín  
Region  
NA KONCI  
KRAJA

# VITAJTE V RAJI BOCIANOV

Obec predelená hlavnou cestou, ktorá spája hornú Nítru s krajským mestom Trenčín. „Dedinka“, ak toto pomenovanie obyvateľov neurazí, leží na hranici Trenčianskeho a Bánovského okresu s výhľadom na Považský Inovec, ktorej miestny potok sa vlieva do rieky Nítry. Víta nás starosta Roman Čiernik so svojim (a tak trocha aj obecným) psom Charliem. „O opustených chlpáčov sa zo zákona musí postarať obec. Zaočkovať, začipovať, a ak im nenájdeme domov, zabezpečiť útulok. S Charliem sme si však „sadli“ a ostal u mňa,“ predstavil svojho štvornohého pomocníka. Svinná je tzv. stredisková obec s mestským charakterom. Nájdete tu lekárov, školu, obchody, kultúrny dom a pred digitalizáciou sa v kinosále premietali filmy. Nechýbajú dobrovoľní hasiči, futbalisti a najnovšie sú veľmi populárne hodiny jogy. Pre ideálnu polohu a pracovné príležitosti v okolí si Svinnú za svoj domov vyberá aj mnoho mladých rodín. V porovnaní s vojnovými rokmi sa počet

obyvateľov zvýšil o päťdesiat percent, počet domov však vzrástol dvojnásobne.

Nadnesene by sa dalo povedať, že za tým môžu byť aj bociany. Tieto obľúbené vtáky, ktorým sa pripisuje, že „nosia bábká“, si Svinnú obľúbili. Z potenciálne nebezpečného elektrického stĺpa ochranári presťahovali bocianiu rodinku na stĺp v

areáli školského dvora. „Bociany sa stali naším symbolom aj edukačnou pomôckou pre školákov či škôlkarov. Chodia sem na prechádzky, sledujeme ich počas hodín biológie, futbalových zápasov alebo rôznych environmentálnych aktivít. Družinári si radi zbierajú ich pierka,“ povedala počas júnového krúžkovania mladého bociana Alžbeta Vozníková, zástupkyňa





ponúka osvieženie v podobe kúpania, v zime, keď niekoľkodňové mrazy spevnia hladinu Svinice, tu nájdete korčuliarov. O okolie priehrady sa stará aj miestny rybársky zväz. Pravidelne organizuje brigády, vďaka ktorým je okolie priehrady stále upravené, aj populárne rybárske preteky pre deti. Priehradu lemuje náučný chodník a obec chce okolie zveľadiť aj pripravovanou cyklotrasou. Vyznávači športu na dvoch kolesách sa určite potešia.

### Plány oddychovej zóny

Areál bývalej materskej školy je v súčasnosti zakonzervovaný, ale obec má s budovou a príľahlým okolím veľké plány. „Chceme tu vybudovať komunitné centrum na stretávanie mladých aj seniorov alebo rôzne športové či kultúrne aktivity. Základná umelecká škola by tu mala tanečnú sálu. Čakáme na výzvu a

riaditeľky miestnej základnej školy. Socha bociana je pred budovou školy a aj školský časopis sa volá Bocian. Tohtoročný bocianí prírastok dostal od ochranárov a elektrikárov vyškolených na krúžkovanie rodný list a deti mu vybrali aj meno – Fero. „Veríme, že Fero nájde cestu späť na Slovensko, aby si aj on mohol u nás založiť rodinu. Najlepšie vo Svinnej, stĺpov je tu dosť,“ neskrýval nadšenie z bocianieho záujmu o Svinnú starosta Roman Čiernik. Podľa ornitológa Romana Slobodníka však v prípade pravidelného návratu bocianov ide skôr o „neveru po slovensky“. Vďaka krúžkovaniu zistili, že bociany sa v hniezdach striedajú. „Niekedy sa ten istý párik bocianov vracia na pôvodné miesto aj päť až desať rokov, inokedy má hniezdo každý rok iných obyvateľov,“ vysvetlil ornitológ.

### Raj hubárov i korčuľovanie na priehrade

Kus prírody tak majú obyvatelia Svinnej priamo v obci, do ozajstnej prírody to však majú doslova na skok. Neďaleké lesy ponúkajú útočisko pred každodenným



zhonom a pre hubárov sú doslova rajom. Na svoje si prídu aj rybári. Pre nich, ako aj pre ľudí zo širokého okolia je priehrada nad Svinnou miestom relaxu, prechádzok a mnohých športových aktivít. V lete

rekonštrukcia by mala byť financovaná z fondov na opravu historických budov. Súčasťou majú byť vodozádržné opatrenia a fotovoltika. V areáli okolo kostola a základnej školy by mala vzniknúť



oddychová zóna,“ priblížil plány starosta a pokračoval ďalšími v areáli futbalového štadióna. Tam organizujú množstvo podujatí, pre ktoré chcú vybudovať aj trvalé zázemie ako prestrešenie či pódium. Svinná nemá folklórnu skupinu ani špecifický kroj, čo potvrdzuje jej mestský charakter. Na druhej strane v obci pôsobí



trenčianska ZUŠ-ka Karola Pádivého na čele s pani učiteľkou Čahojovou. Miestni jej tvorbu považujú za klenot a jej predstavenia sú súčasťou mnohých obecných slávností.

### Poklad našli v ľuďoch

Centrum obce je v súčasnosti skôr dopravným uzlom, preto sa miestni pri rôznych príležitostiach stretávajú pri fontáne. Počas adventu jej obruba slúži ako podklad pre adventný veniec. Hneď vedľa je osadná turistická tabuľa aj s QR kódom, ktorá návštevníkov naviguje na zaujímavé miesta v okolí.

Veriaci zo Svinnej kedysi za bohoslužbami chodili do Malej Hradnej. Často prišli pred kostol zablatení, preto nosili gumáky a na mieste sa prezúvali. Viera, úcta a láska ich spojili a pred sto rokmi spoločne vybudovali dielo. O jeho storočnej histórii pri okrúhlym jubileu napísal rodák Jozef Páleník knihu. „V príhodnej chvíli som



naštartoval svoju literárnu mašinu. Najprv nechytla, predsa len, je to veterán... Na druhú šupu to dala. Chodil som po archívoch, dopĺňal a kompletizoval som veci, ktoré neboli v prvej knihe.

Keď už sa blížilo výročie, prišla za mnou predsedníčka miestnej kultúrnej komisie Zuzana Murínová, podľa matriky moja dcéra, a spýtala sa ma, ako stojím s tou knihou. Hovorím, že do novembra to stihnem. Pán farár však chce robiť oslavy na hody a na moju odpoveď, že zvlášť budú hodové oslavy a zvlášť

kniha, mi rázne povedala, aby som na to zabudol. Vzhľadom na môj vek a zdravotný stav to problém nebol. Zabudol som. Literárnu mašinu som nanovo nakopol, manželka mi pomáhala s fotkami a stihli sme aj skoršiu tlač,“ priblížil vznik knihy o storočnici kostola, ktorý miestni farníci postavili z túžby po vlastnom bohostánku. Knihu uviedli do života lipovými listami spred kostola.

V čase, keď obyvatelia Svinnej postavili kostol, sa tu narodil aj pán Kramár, ktorý v týchto dňoch oslávi storočnicu. Súčasnici si ho pamätajú ako bankára, ktorý zapisoval údaje do kupónových knižiek. Aj dnes živo opisujú atmosféru a vôňu jeho kancelárie. Obec má svoj poklad práve v ľuďoch, ktorí tvoria jedinečné fluidum tejto strediskovej obce.

Gabriela Stoklasová  
Foto: Rado stoklasa

# Vracia strojom zašlú slávu

**SVOJU ZÁHRADU PREMENIL NA MIESTO,  
KTORÉ VYHLADÁVAJÚ ĽUDIA Z CELÉHO SLOVENSKA**

V obci Nová Ves nad Váhom sa nachádza upravená záhrada, v ktorej majiteľ čaruje. Rodičovský pozemok premenil na netradičný súkromný skanzen. Vladimír Luštík vyhľadáva historické stroje a následne im vdychuje nový život. Najprv začal reparáciou motoriek ČZ 125, neskôr pokračoval renováciou historických strojov z dvadsiatych či tridsiatych rokov minulého storočia. Nakoniec zo svojej zbierky vytvoril unikát, ktorý láka ľudí z rôznych krajov. Už samotný nápis na tabuli **Dedičstvo otcov zachovaj nám, pane** priamo nad vchodom do skanzenu naznačuje, že ide o niečo špeciálne.

**Múzeum pod holým nebom**  
Oficiálne otvorenie skanzenu sa uskutočnilo 20. augusta

2021. „Rekonštrukcii starých strojov sa venujem osemnásť rokov. Je to môj koníček, ktorý

ma naplnia,“ priblížil nám Vladimír Luštík. Ak pôjdete okolo a domáci pán bude doma, určite otvorí bránu všetkým zvedavcom. Navštevujú ho školáci, turisti aj náhodní okoloídúci. Dôchodcom zase staré stroje pripomínajú mladosť. Pán Luštík každého privíta s úsmevom a radosťou, že sa zaujíma o históriu a jeho prácu. „Do tohto koníčka šlo veľa finančných prostriedkov, je to práca fyzicky aj časovo náročná, niekedy som na nohách od rána do večera. Dôležité je mať trpezlivosť, byť všestranne zručný a tešiť sa na výsledok, ktorý ma za tú drinu odmení. Zároveň by som sa chcel poďakovať všetkým kamarátom,





na výbrusy motorov, na výrobu pletiva, na výrobu škridiel, rôzne pluhy, rajtáre, vyorávač zemiakov – takzvaný čert a veľa veľa ďalších, o ktorých mnohí z nás doposiaľ nepočuli.

Pýtali sme sa aj na odhadovaný počet objektov. „V najbližšej dobe si sem musím zavolať šikovného počtára, pretože všetky tieto haraburdy by som sám nespočítal,“ odpovedal s úsmevom pán Luštík a my sme mu dali za pravdu. Má ich na pozemku okolo dvesto, a to nielen zo Slovenska. Niektoré mu doniesli priatelia, iné si priviezol z Rakúska, Švajčiarska alebo Čiech. Významný kúsok do zbierky, mláťačku, po ktorú bol v Nemšovej, mu daroval hokejista Štefan Ružička.

#### Nielen stroje a náradie

Skanzen má viacero častí. Prvá slúži ako spomínané múzeum. V druhej je kováčska dielňa vybavená tromi plne funkčnými kováčskymi vyhňami a náradím na kovanie železa. Zároveň je tu útulný domček s posedením. „Často sa tu zastavia rodiny s deťmi, ktoré navšte-

ktorí mi počas tých rokov vždy ochotne pomáhali, a to bez nároku na odmenu,“ doplnil.

Jednotlivé exponáty stoja na betónových podstavcoch v tvare srdiečka. Vytvárajú akési múzeum pod holým nebom. Treba dodať, že 99 percent



strojov je plne funkčných. Jedným z kúskov, ktorý sme nemohli prehliadnuť, je kompletne zrekonštruovaný kónský koč z roku 1923 a k nemu na mieru ušité čalúnenie. „Návštevníci naň vylezú a odfočia sa, dokonca tvoria kulisu pre svadobné fotografie. Dúfam, že sa mi nejaká fotografia ujde, aby som si ju mohol odložiť, prípadne zarámovať a dať medzi ďalšie, ktoré mi už visia na stenách. Nech mám pamiatku,“ zaželel si. Zbierku tvoria stroje



vujú okolité hrady. Pre deti je tu pieskovisko aj trampolína. Priatelia a ich známi si tu po dohode môžu posedieť, uvariť kotlíkový guláš, ba dokonca prespať,“ vysvetlil. Zároveň spomenul, že návštevou ho poctilo aj niekoľko umelcov, napríklad jeden slovenský výrobca huslí. „Vďaka svojej práci som získal veľa kamarátstiev,“ dodal.



Návšteva v Novej Vsi nad Váhom, ktorá leží v obkolesení hradov Čachtice, Beckov a Tematín, nám pripomenula kus histórie aj život našich predkov. Vďaka pánovi Luštíkovovi, ktorý nám ukázal svoju skvostnú zbierku a porozprával nám o procese reparácie, sme sa aj niečo naučili. Zistili sme, že nie všetko staré a nefunkčné treba hneď zahodiť. Práve naopak, stále to zostáva súčasťou našej minulosti aj prítomnosti. Stačí len nápad, pracovité ruky, cit, trpezlivosť a viac takých nadšencov. Slovami Vladimíra Luštíka: „Nie je nad to, keď stroju vrátite zašlú krásu.“



Nina Osvaldová,  
foto: Rado Stoklasa

## Reprezentovali v Rakúsku

V 5. ročníku Európskej ceny pre prírodné záhrady sa predstavili aj zástupcovia z Trenčianskeho kraja. Medzi 309 projektmi, ktoré porota nominovala na cenu, bola aj ukážková prírodná záhrada pri E.K.O centre Moravské Lieskové (ŽiTo v sýpke). V rakúskom Innsbrucku ich sprevádzal aj župan Jaroslav Baška, ktorý poukázal na to, že TSK sa venuje ochrane životného prostredia prostredníctvom projektu Zelená župa, do ktorého za 8 rokov investovala viac ako 440-tisíc eur.



foto: Martina Lamacková

## IDA zachraňuje

Inteligentná domáca asistentka IDA už pomohla pri dvoch prípadoch v Partizánskom a Novom Meste nad Váhom, keď zmobilizovala rodinných príslušníkov pri pádoch seniorov žijúcich osamote. IDA dokáže detekovať, že v byte alebo dome nie sú známky pohybu, a upozorniť tak rodinu, že sa niečo nepredvídateľne stalo.

## S novými autami

Do vybavenia cestmajsterstiev Správy ciest TSK pribudla aj v tomto roku nová technika na letnú a zimnú údržbu ciest. Navyše sa tentokrát podarilo zveľadiť aj administratívnu budovu, v ktorej táto organizácia sídli, pridanou hodnotou je energetická úspora.

(bm)

# V POVAŽSKEJ BYSTRICI MAJÚ ŠPIČKOVÚ PÔRODNICU



Dočkali sa. V považsko-bystrickej nemocnici, ktorej zriaďovateľom je Trenčiansky samosprávny kraj, sa tešia z vynovených priestorov pôrodnice. Zo starých ostali len obvodové múry, aktuálne spĺ-

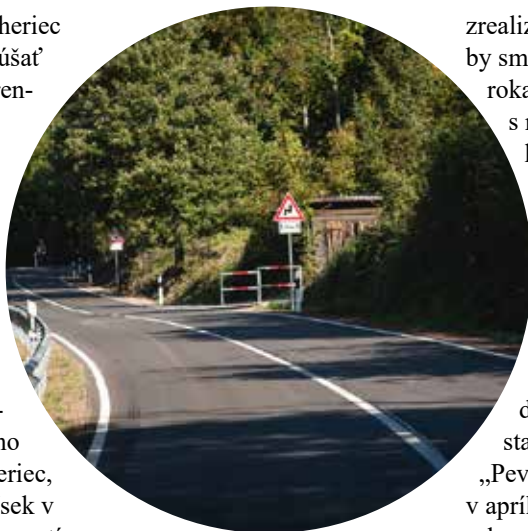
ňajú tie najprísnejšie kritériá. „Pôrodné boxy sú samostatné, majú k dispozícii klimatizáciu a sú pripravené tak, aby rodička mohla mať sprievod,“ povedal riaditeľ nemocnice Igor Steiner. Rekonštrukciu

prešla aj pôrodná sála, kde sa robia pôrody sekciou, rovnako ako novorodenecká časť, kde dochádza k prvému ošetreniu novorodenca. „Vnímam to ako veľké plus pre túto pôrodnicu. Určite to zlepši komfort aj bezpečnosť rodičiek a takisto personál sa v týchto priestoroch bude cítiť lepšie. Každá rodička má vlastný priestor, kde bude prebiehať pôrod, čo vnímam ako najväčšie plus,“ zhodnotil primár gynekologicko-pôrodnického oddelenia nemocnice Martin Kríštofik. „Celá rekonštrukcia trvala 13 mesiacov a bola plne hradená z rozpočtu Trenčianskej župy. Do stavebnej časti sme investovali 2,1 mil. eur a ďalší viac ako 1 mil. eur išiel do prístrojového vybavenia,“ priblížil trenčiansky župan Jaroslav Baška.

(mb)

## Z NAJHORŠEJ CESTY SA STÁVA SKVOST

Cesta II/511 z Veľkých Uheriec do Skýčova už nebude skúšať trpezlivosť motoristov. Trenčiansky kraj získal ďalšie prostriedky z eurofondov na komplexnú rekonštrukciu cesty II. triedy. Po dokončení rozsiahlej rekonštrukcie sa z nej stane moderná a najmä bezpečná cesta. „Prvá etapa, ktorá začína na križovatke s cestou I. triedy smerom z Partizánskeho až na koniec Veľkých Uheriec, je stavebne dokončená. Úsek v dĺžke 3,4 km si vyžiadala investíciu v hodnote 1,7 mil. eur. Rovnako je už stavebne dokončená aj 4. etapa tejto cesty – úsek v dĺžke 3 km, ktorého modernizácia stála 2,3 mil. eur,“ povedal predseda TSK Jaroslav Baška. Zhotoviteľ, ktorým je spoloč-



nosť EUROVIA SK, aktuálne naplno pracuje na tretej etape, ktorá je nielen technologicky, ale aj finančne najnáročnejšou časťou tejto cesty. „Momentálne sme vo fáze, kde máme z 3 km železobetónových dosiek

zrealizovaných 2,1 km, zvyšok by sme chceli stihnúť do konca roka. Okrem toho sme začali s realizáciou konštrukcií komunikácií a predpokladáme, že do polovice novembra budú hotové zhruba 3 km komunikácií už v asfaltových vrstvách a dôjde aj k montáži zvodidiel a bezpečnostných zariadení,“ informoval hlavný stavbyvedúci Peter Varga. „Pevne verím, že niekedy v apríli alebo máji budúceho roka sa táto stavba dokončí a odovzdá,“ povedal trenčiansky župan. Rekonštrukcia 5 km úseku cesty bude stáť 12 mil. eur s DPH, z toho takmer 8 mil. eur župa získala z eurofondov, na dofinancovanie použije úverové zdroje.

(nin)

# KAM V NAŠOM KRAJI?

## NOVEMBER 2023 – JANUÁR 2024

**Termín: 30. október – 10. november 2023**

Názov: Večer púchovských svetlonosov  
Miesto konania: pred budovou Divadla  
Púchov  
Web: [www.puchov.sk](http://www.puchov.sk)

**Termín: 19. október – 2. december 2023**

Názov: Ladislav Kobza / Fotografické metamorfózy  
Miesto konania: Galéria M. A. Bazovského v Trenčíne  
Web: [www.gmab.sk](http://www.gmab.sk)

**Termín: 19. október – 2. december 2023**

Názov: Milada Ždrnja / Snivé snovanie  
Miesto konania: Galéria M. A. Bazovského v Trenčíne  
Web: [www.gmab.sk](http://www.gmab.sk)

**Termín: 19. október – 2. december 2023**

Názov: Dominik Monček / Svetlo v tme  
Miesto konania: Galéria M. A. Bazovského v Trenčíne  
Web: [www.gmab.sk](http://www.gmab.sk)

**Termín: 2. november 2023 o 17.30 h**

Názov: Pavel Dvořák ml.: Moja čínska dekáda  
Miesto konania: Verejná knižnica M. Rešetku v Trenčíne  
Web: [www.vkmr.sk](http://www.vkmr.sk)

**Termín: 4. november 2023**

Názov: Krampuslauf alebo krampusácka veselica  
Miesto konania: hrad Beckov  
Web: [www.hrad-beckov.sk](http://www.hrad-beckov.sk)

**Termín: 4. november 2023**

Názov: O myjavský erb 2023  
Miesto konania: Kultúrny dom Samka Dudíka, Myjava  
Web: [www.myjava.sk](http://www.myjava.sk)

**Termín: 7. november – 1. december 2023**

Názov: Výstava Tradičný odev obce Krakovany  
Miesto konania: Kultúrny dom Samka Dudíka (výstavná sieň), Myjava  
Web: [www.ckmyjava.sk](http://www.ckmyjava.sk)

**Termín: 7., 14. a 21. november 2023**

Názov: Čírenie spomienok  
Miesto konania: RKC v Prievidzi  
Web: [www.rkcpd.sk](http://www.rkcpd.sk)

**Termín: 8. – 9. november 2023**

Názov: Trenčiansky robotický deň  
Miesto konania: Výstavisko Expo Center a. s., Trenčín

Web: [www.trencianskyrobotickyden.sk](http://www.trencianskyrobotickyden.sk)

**Termín: 9. november 2023 o 16.00 h**

Názov: Beseda s PaedDr. Elenou Kľúčikovou – Krása ukrytá v hodvábe  
Miesto konania: Centrum aktivít – BD Narcis  
Web: [www.teplice.sk](http://www.teplice.sk)

**Termín: 9. november 2023**

Názov: MÉTA 2023  
Miesto konania: Výstavné priestory Trenčianskeho samosprávneho kraja  
Web: [www.tnos.sk](http://www.tnos.sk)

**Termín: 9. november 2023**

Názov: Štvrtok? Jedine koncert! Miriam Kaiser Trio  
Miesto konania: RKC v Prievidzi  
Web: [www.rkcpd.sk](http://www.rkcpd.sk)

**Termín: 9. a 16. november 2023**

Názov: Čírenie spomienok  
Miesto konania: Sebedražie  
Web: [www.rkcpd.sk](http://www.rkcpd.sk)

**Termín: 11. november 2023**

Názov: Stretnutie s umením – Ladislav Zdvíhal  
Miesto konania: Základná umelecká škola Trenčín  
Web: [www.tnos.sk](http://www.tnos.sk)

**Termín: 11. november 2023**

Názov: Cyklo-divočiny – Tour de Horyzonty  
Miesto konania: parkovisko za Gymnáziom E. Štúra v Trenčíne  
Web: [www.divozdruzenie.sk](http://www.divozdruzenie.sk)

**Termín: 11. november 2023**

Názov: Hradná zabijačka  
Miesto konania: hrad Beckov

Web: [www.hrad-beckov.sk](http://www.hrad-beckov.sk)

**Termín: 13. november – 1. december 2023**

Názov: Príroda, životné prostredie a deti  
Miesto konania: ZUŠ Karola Pádívého Trenčín  
Web: [www.tnos.sk](http://www.tnos.sk)

**Termín: 13. november 2023 o 11.30 h**

Názov: Spomienkové podujatie pri príležitosti Dňa veteránov  
Miesto konania: Pamätník amerických letcov – Kamenická dolina/Baračka  
Web: [www.teplice.sk](http://www.teplice.sk)

**Termín: 13. november 2023 o 17.00 h**

Názov: Bezplatný mega kurz spoločenského tanca pre púchovských stredoškôľakov  
Miesto konania: veľká sála, Divadlo Púchov  
Web: [www.puchov.sk](http://www.puchov.sk)

**Termín: 13. november 2023 o 18.00 h**

Názov: Lacikám nedráždi  
Miesto konania: Dom kultúry, Partizánske  
Web: [www.muap.sk](http://www.muap.sk)

**Termín: 13. - 30. november 2023**

Názov: Exit / Exist  
Miesto konania: RKC v Prievidzi  
Web: [www.rkcpd.sk](http://www.rkcpd.sk)

**Termín: 14. november 2023**

Názov: Vráťme sa dopredu: Fluxus  
Miesto konania: RKC v Prievidzi  
Web: [www.rkcpd.sk](http://www.rkcpd.sk)

**Termín: 15. november 2023**

Názov: Umenie prednesu  
Miesto konania: Trenčiansky samosprávny kraj  
Web: [www.tnos.sk](http://www.tnos.sk)

## 25. november

### DEDINSKÉ DRIAPAČKY

Driapačky boli kedysi pevnou súčasťou zimného obdobia. V Nedožeroch-Brezanoch na túto tradíciu nadviažu 25. novembra. Dedinské driapačky sa začnú o 17:00 v kultúrno-spoločenskej miestnosti obecného úradu. „Verejnosť sa bude môcť dať zlákať svetlonosmi do tajomnej atmosféry bosoráckych nocí na dedine. Vyskúša si domáce zimné práce, ako napríklad driapanie peria, lúskanie orechov či viazanie masteničiek. Na zahnanie hladu sa bude podávať tradičná melencová polievka, domáce šišky a poplanúch. Nebude chýbať ani tombola s atraktívnymi cenami,“ priblížila Bibiána Krpelanová z miestneho odboru Matice slovenskej. O hudobnú zložku sa postará ľudová hudba Braňa Jakubisa. Vstupné je štyri eurá, pričom jedlo je v cene, deti do 12 rokov majú vstup zadarmo.



**Termín:** 15. november 2023 o 19.00 h

**Názov:** Klimaktérium 2 alebo ošial meno-pauzy  
**Miesto konania:** veľká sála, Divadlo Púchov  
**Web:** www.puchov.sk

**Termín:** 16. november 2023

**Názov:** Etno-história: Medovníkárstvo a perníkárstvo v Uhorsku  
**Miesto konania:** RKC v Prievidzi  
**Web:** www.rkcpd.sk

**Termín:** 17. – 18. november 2023

**Názov:** Novácky jarmok 2023  
**Miesto konania:** Námestie SNP, ul. Rastislavova, ul. Bernoláková, Nováky  
**Web:** www.jarmok.novaky.sk

**Termín:** 18. – 19. november 2023

**Názov:** Čipkársky workshop pre pokročilých  
**Miesto konania:** Národný dom Štefánik, Košariská  
**Web:** www.ctkmyjava.sk

**Termín:** 19. november 2023 o 16.00 h

**Názov:** Bojko a Zmrzlinka „Z rozprávky do rozprávky“  
**Miesto konania:** Divadlo Púchov  
**Web:** www.puchov.sk

**Termín:** 20. november 2023

**Názov:** Exit / Exist  
**Miesto konania:** Reedukačné centrum Bystričany - Chalmová  
**Web:** www.rkcpd.sk

**Termín:** 20. november 2023

**Názov:** Cimbalové zrkadlenie  
**Miesto konania:** Koncertná sála ZUŠ K. Pádiveho Trenčín  
**Web:** www.tnos.sk

**Termín:** 22. november 2023

**Názov:** Honza Nedved ml. a príbuzní  
**Miesto konania:** Kultúrne centrum Bojnice  
**Web:** www.kcbojnice.sk

**Termín:** 23. november 2023 o 16.00 h

**Názov:** Slovenské ľudové kráľovstvo  
**Miesto konania:** Dom kultúry, Partizánske  
**Web:** www.muap.sk

**Termín:** 24. november 2023

**Názov:** Spoznaj, zaži, nauč sa  
**Miesto konania:** RKC v Prievidzi  
**Web:** www.rkcpd.sk

**Termín:** 24. – 25. november 2023

**Názov:** Katarínsky jarmok 2023  
**Miesto konania:** Handlová  
**Web:** www.handlova.sk

**Termín:** 25. november 2023

**Názov:** Krampuslauf na hrade  
**Miesto konania:** Trenčiansky hrad  
**Web:** www.trencianskyhrad.sk

## 25. november

### KRAMPUSLAUF NA TRENČIANSKOM HRADE

Na Katarínu budú v Trenčíne pochodovať strašidelní čerti. Trenčianske múzeum pripravilo Krampuslauf, ktorý patrí medzi obľúbené atrakcie v rakúskych mestách. Podujatie bude plné masiek, dymovnic, ohňa, plameňometov, svetiel a hlasnej hudby, čo spoločne vytvorí tú pravú strašidelnú atmosféru. „Pochod, v ktorom sa predvedie až 75 krampusákov, bude prebiehať v priestranom južnom opevnení hradu a s limitovaným počtom divákov, aby mali čo najkvalitnejší zážitok a toto jedinečné predstavenie si užili naplno,“ informovala vedúca marketingu Trenčianskeho múzea Katarína Špačková. Podujatie sa bude konať v sobotu 25. novembra o 13:00 a o 17:00. Každý pochod bude trvať približne hodinu a po jeho skončení budú mať návštevníci možnosť sa so skupinami čertov aj odfotiť.



zdroj: trencianskyhrad.sk

**Termín:** 25. november 2023

**Názov:** Stretnutie s umením – M. A. Bazovský  
**Miesto konania:** Základná umelecká škola Trenčín  
**Web:** www.tnos.sk

**Termín:** 25. november 2023 o 19.00 h

**Názov:** The Duchon´s  
**Miesto konania:** Mestská športová hala Partizánske  
**Web:** www.muap.sk

**Termín:** 25. - 26. november 2023

**Názov:** Návrat k tradičným remeslám 2023: Drotárstvo  
**Miesto konania:** RKC v Prievidzi  
**Web:** www.rkcpd.sk

**Termín:** 27. november 2023

**Názov:** Učíme sa umeniu  
**Miesto konania:** RKC v Prievidzi  
**Web:** www.rkcpd.sk

**Termín:** 28. november 2023

**Názov:** Hrtánky – výroba obradových cestovín  
**Miesto konania:** Kultúrny dom Samka Dudíka, Myjava  
**Web:** www.ctkmyjava.sk

**Termín:** december 2023

**Názov:** Medové Vianoce  
**Miesto konania:** Trenčín  
**Web:** www.tnos.sk

**Termín:** 1. – 23. december 2023

**Názov:** Čaro Vianoc pod hradom  
**Miesto konania:** Mierové námestie, Trenčín  
**Web:** www.visit.trencin.sk

**Termín:** 1. – 23. december 2023

**Názov:** Výstava Mateja Kvasňovského  
**Miesto konania:** Mestská veža, Trenčín  
**Web:** www.visit.trencin.sk

**Termín:** 3. december 2023

**Názov:** Rozsvietenie vianočného stromčeka  
**Miesto konania:** Hurbanovo námestie  
**Web:** www.kcbojnice.sk

**Termín:** 3. december 2023

**Názov:** Kreatívny wellness v Lazanoch  
**Miesto konania:** Lazany  
**Web:** www.rkcpd.sk

**Termín:** 3. december 2023 o 17.00 h

**Názov:** 1. Adventný koncert, ZUŠ Skalica  
**Miesto konania:** Evanjelický chrám Boží, Myjava  
**Web:** www.ctkmyjava.sk

**Termín:** 3. december 2023 o 16.00 h

**Názov:** Zapalovanie 1. adventnej sviece  
**Miesto konania:** Kúpeľné námestie Trenčianske Teplice  
**Web:** www.teplice.sk

**Termín:** 6. december 2023

**Názov:** Mikuláš  
**Miesto konania:** Kúpeľné námestie Trenčianske Teplice  
**Web:** www.teplice.sk

**Termín:** 8. december 2023 o 18.00 h

**Názov:** Perinbaba  
**Miesto konania:** Trenčianske Teplice  
**Web:** www.teplice.sk

**Termín:** 8. december 2023

**Názov:** Skladáme úlomky nádeje  
**Miesto konania:** RKC v Prievidzi  
**Web:** www.rkcpd.sk

**Termín:** 8. december 2023

**Názov:** SMREKovo  
**Miesto konania:** Svadobka, Melčice-Lieskové  
**Web:** www.tnos.sk



**Termín: 8. - 10. december 2023**

Názov: Beniakové Chynorany  
Miesto konania: Chynorany  
Web: www.rkcpd.sk

**Termín: 8. december 2023 – 14. január 2024**

Názov: Výstava Jozefa Švikruhu  
Miesto konania: Kultúrno-informačné centrum, Trenčín  
Web: www.visit.trencin.sk

**Termín: 10. december 2023 o 16.00 h**

Názov: Zapalovanie 2. adventnej sviece  
Miesto konania: Kúpeľné námestie Trenčianske Teplice  
Web: www.teplice.sk

**Termín: 10. december 2023**

Názov: Perinbaba  
Miesto konania: Kultúrne centrum Bojnice  
Web: www.kcbojnice.sk

**Termín: 10. december 2023 o 17.00 h**

Názov: 2. Adventný koncert – Organový koncert  
Miesto konania: Evanjelický chrám Boží, Myjava  
Web: www.ctkmyjava.sk

**Termín: 14. – 17. december 2023**

Názov: Vianočné trhy  
Miesto konania: Námestie M. R. Štefánika, Myjava  
Web: www.ctkmyjava.sk

**Termín: 14. december 2023 – 3. február 2024**

Názov: Michal Janiga /Zber pohybu  
Miesto konania: Galéria M. A. Bazovského v Trenčíne  
Web: www.gmab.sk

**Termín: 14. december 2023 – 3. február 2024**

Názov: Oldřich Tichý / Obrazy  
Miesto konania: Galéria M. A. Bazovského v Trenčíne  
Web: www.gmab.sk

**Termín: 15. - 16. december 2023**

Názov: Bojnický Kračún  
Miesto konania: Kultúrne centrum Bojnice  
Web: www.kcbojnice.sk

**Termín: 15. december 2023 – 16. január 2024**

Názov: Autorská výstava Karol Matejka – Výber z tvorby  
Miesto konania: Výstavné priestory Trenčianskeho samosprávneho kraja  
Web: www.tnos.sk

**Termín: 16. december 2023**

Názov: Stretnutie s umením – METAMORFÓZY HUDBY V DIELE JOZEFA ŠVIKRUHU  
Miesto konania: Základná umelecká škola Trenčín  
Web: www.tnos.sk

**Termín: 16. december 2023 o 18.00 h**

Názov: Cigánski diabli – Jubileum koncert  
Miesto konania: Divadlo Púchov  
Web: www.puchov.sk

**Termín: 17. december 2023 o 16.00 h**

Názov: Zapalovanie 3. adventnej sviece  
Miesto konania: Kúpeľné námestie Trenčianske Teplice  
Web: www.teplice.sk

**Termín: 17. december 2023 o 17.00 h**

Názov: 3. Adventný koncert, Banda – Banda si koleduje  
Miesto konania: Evanjelický chrám Boží, Myjava  
Web: www.ctkmyjava.sk

**Termín: 18. december 2023**

Názov: Učíme sa umeniu  
Miesto konania: RKC v Prievidzi  
Web: www.rkcpd.sk

**Termín: 20. december 2023**

Názov: Tajomstvá vianočného krbu  
Miesto konania: Kultúrne centrum Bojnice

Web: www.kcbojnice.sk

**Termín: 23. december 2023 od 14.00 h**

Názov: Zapalovanie 4. adventnej sviece spojené s benefičným predajom Vianočnej kapustnice a Vianočného punču  
Miesto konania: Kúpeľné námestie Trenčianske Teplice  
Web: www.teplice.sk

**Termín: 27. december 2023**

Názov: Na Vianoce doma  
Miesto konania: Evanjelický kostol Trenčín  
Web: www.tnos.sk

**Termín: 31. december 2023**

Názov: Silvestrovská zábava  
Miesto konania: Kultúrne centrum Bojnice  
Web: www.kcbojnice.sk

**Termín: 31. december 2023**

Názov: Silvester na Kúpeľnom námestí, Richard Kmoch a Gemini  
Miesto konania: Kúpeľné námestie Trenčianske Teplice  
Web: www.teplice.sk

**Termín: 31. december 2023**

Názov: Rozlúčka so starým rokom  
Miesto konania: Hurbanovo námestie - Kultúrne centrum Bojnice  
Web: www.kcbojnice.sk

**Termín: 31. december 2023**

Názov: Silvestrovský výstup na Strážov  
Miesto konania: vrch Strážov  
Web: www.kstdca.estranky.sk

**Termín: január 2024**

Názov: AMA  
Miesto konania: RKC v Prievidzi  
Web: www.rkcpd.sk

**Termín: január 2024**

Názov: Metodické školenia pre folklórne kolektívy  
Miesto konania: RKC v Prievidzi  
Web: www.rkcpd.sk

**Termín: 1. január 2024 o 15.00 h**

Názov: Oslavy vzniku Slovenskej republiky  
Miesto konania: Mestský úrad Trenčianske Teplice  
Web: www.teplice.sk

**Termín: 19. január 2024**

Názov: Štátna opera BB  
Miesto konania: Kultúrne centrum Bojnice  
Web: www.kcbojnice.sk

## 28. november

### OBRADOVÁ CESTOVINA HRTÁNKY

V Kultúrnom dome Samka Dudíka v Myjave vás 28. novembra naučia, ako sa robí špeciálna obradová cestovina. Hrtánky, ktoré svojim tvarom pripomínajú hrtan, neodmysliteľne patria k vianočnému obdobiu. Ich výrobu si budete môcť vyskúšať na tradičnom náradí. „Príprava hrtánkov vychádza z tradície pytlíkárskych rodín a ich pôvod siaha do obdobia rozmachu tkáčskeho a pytlíkárskeho remesla,“ uviedla Eva Čmelová z Centra tradičnej kultúry v Myjave, ktoré podujatie organizuje. Na podujatie prijala pozvanie vnučka známeho pytlíkárskeho majstra Boženka Zemánová z Myjavy, ktorá dodnes robí pred sviatkami množstvo hrtánkov pre rodinu a známych. Lektorkou bude Monika Hradská zo Starej Myjavy. Kurz varenia sa začne o 18:00. Na podujatie sa treba vopred prihlásiť (eva.cmelova@ctkmyjava.sk, 034 621 32 52, 0918 968 706) a doniesť si so sebou jedno vajíčko, ¼ kg polohrubej múky a misku.



Zdroj: Centrum tradičnej kultúry v Myjave

VIAC POZVÁNOK NÁJDETE NA  
**WWW.TRENCINREGION.SK**

## HoryZonty

Termín: 9. - 11. november 2023

Miesto konania: Dom armády Trenčín (ODA)

Web: [www.horyzonty.sk](http://www.horyzonty.sk)

Trenčiansky filmový festival HoryZonty privíta divákov po osemnástykrát. Návštevníkom podujatie opäť ponúkne najnovšie outdoorové filmy, prezentácie, besedy a výstavy, chýbať nebude premietanie pre školy ani pestrá paleta sprievodných podujatí. Festival sa bude konať tradične druhý novembrový týždeň, 9. až 11. novembra 2023, v Dome armády v Trenčíne.



zdroj HoryZonty

## RECEPT

### TVAROHOVÉ BUBLANINOVÉ MUFINY OD TAMARKY



4 vajička  
180 až 200 g trstinového práškového cukru  
250 g jemného tvarohu  
200 g polohrubej múky  
1 prášok do pečiva  
100 ml oleja  
ovocie  
orieškovo-čokoládová nátierka

Žltky vyšľaháme s cukrom, pridáme tvaroh a znova prešľahá-

me. Metličkou primiešame olej, prisypeme preosiatu múku s kypriacim práškom a vyšľaháme sneh. Mufinové formičky vymastíme a vysypeme múkou, prípadne vložíme košíčky. Do polovice formičky vlejeme cesto, pridáme ovocie a nátierku a doplníme cesto pod okraj. Vložíme do vyhriatej rúry na 200 stupňov a pečieme asi 30 minút dozlata.

## Kúpele v regióne

zdroj KTT

Termín: 1. december 2023 - 29. február 2024

Miesto konania:  
Kúpele Trenčianske Teplice

Web: [www.kupele-teplice.sk](http://www.kupele-teplice.sk)

11. ročník projektu sa uskutoční v štandardnom období od 01. 12. 2023 do 29. 2. 2024. Obyvatelia miest a obcí Trenčianskeho kraja budú

mať možnosť využiť vstupy do bazénov s liečivou termálnou vodou za polovičné ceny. Partnerské mestá a obce zapojené do projektu budú zverejnené na webovej stránke [www.kupele-teplice.sk](http://www.kupele-teplice.sk).



## OTESTUJTE SI VEDOMOSTI

- Trenčiansky hrad dosiahol v októbri dôležitý mílnik. Privítal:
  - 100-tisíceho návštevníka
  - 150-tisíceho návštevníka
  - 200-tisíceho návštevníka
- Ktorá obec má v erbe slona?
  - Beckov
  - Ladce
  - Modrová
- V ktorom storočí sa odohrala bitka na Rudom poli medzi Košecou a Ilavou?
  - v 15. storočí
  - v 17. storočí
  - v 20. storočí
- Kto vysadil Bojnickú lipu?
  - Nie je známe
  - Matúš Čák Trenčiansky
  - Matej Korvín
- V akej nadmorskej výške leží Veľký Manín?
  - 740 m n. m.
  - 850, 10 m n. m.
  - 890,06 m n. m.

Odpovede: B, A, A, A, C



Trenčín región, magazín, číslo: 4/2023, ročník VIII., vychádza raz za 3 mesiace, vyšlo: 8.11.2023. **Vydáva:** Trenčín región, Krajská organizácia cestovného ruchu (KOCR), adresa: Trenčín región – Krajská organizácia cestovného ruchu, K dolnej stanici 7282/20A, 911 01 Trenčín, IČO: 42377897, poštová adresa: Trenčín región – Krajská organizácia cestovného ruchu, K dolnej stanici 7282/20A, 911 01 Trenčín. **Redakčná rada:** Eva Dudová Frývaldská, Lenka Kukučková. **Redakcia:** Radovan Stoklasa – šéfredaktor, Gabriela Stoklasová, Nina Osvaldová, Marián Petrik, Barbora Jurenová. **Foto:** Radovan Stoklasa, archív redakcie – ak nie je uvedené inak. **Kontakty** – email: [redakcia@trenclinregion.sk](mailto:redakcia@trenclinregion.sk), web: [www.trenclinregion.sk](http://www.trenclinregion.sk). **Náklad:** 111 300 ks, distribúcia v Trenčianskom samosprávnom kraji: obce do 3000 obyvateľov – do schránok, obce a mestá nad 3000 obyvateľov: OcÚ, MsÚ, elektronická podoba: [www.trenclinregion.sk](http://www.trenclinregion.sk). Zaregistrované na MK SR, EV 5360/16, ISSN 2453-7942. Autorské práva vyhradené – použitie len so súhlasom vydavateľa.

**Redakčná uzávierka čísla 4/2023:** 28. 10. 2023, najbližšie číslo vyjde 14. februára 2024.

Autor križovky: Juraj Mitošinka	chlapec (z lat.)	obzreli sa	horeli plameňom (kníž.)	skratka pre a iné	druh obilniny	trojica	<b>Pomôcky:</b> serail, Kodet, omos, aura, puer	dokončí riadenie	mzruzo (expr.)	rímske číslo 1550	značka iridia	ženské meno	<b>Pomôcky:</b> pop-art, Obid, taro, aret, silk	robili apretáciu	rocková hudba
smer výtvarného umenia							Dominik (dom.)						značka kozmetiky automobil zn. Audi		
kto rozváža uhlie							obtrhá podpis profesora v indexe								
Elena (dom.)				vydával žiaru skupina (hovor.)							kurča druh žemle				
priestor na pástierske zápasy					obec na Slovensku zborovo (hud.)					starší český herec (Jiří) utvárajte					
<b>Pomôcky:</b> tantalit, ave, ileus, abtest	svätožiara (zried.) čemer (hovor.)					druh nerastu nepriechodnosť čriev									zaceľujú
<b>1. časť tajničky</b>															
uchlipol si									občianske združenie planá horská tráva		latinský pozdrav pálenka (hovor.)				
rímske číslo 6			zatýkací rozkaz praskot (bás.)				lis (hovor.) vyroní						značka hliníka prejavil účtu		
vzorec fosfidu arzénu				skratka odborného učilišťa antipatia			prestali stmieva sa								
tropická rastlina, kolokázia					určená na striekanie vojenské kabáty										
<b>Pomôcky:</b> kaizerka, lot, a coro, apt, psica	menší prirodzený vodný tok	skratka pre adde prekračoval				<b>3. časť tajničky</b> Melánia (dom.)				epocha kriedy spôsobujúca lom				kreslil linajky	prudko mykajú (expr.)
popriplominal											hodváb (text.) prípitok (kníž.)				
obklúči									skr. obrneného transportéra odkýva			značka pre limitu vzájomný vzťah			
skratka tlaku krvi			úloha herca priviedol k ženbe				ramenný kľb výrobná octu							citoslovce nepokojnosti onedlho	
zlato, po španielsky				EČV Malaciek hundral (expr.)			odúčaš vysmeje (zried.)								
<b>2. časť tajničky</b>															
<b>Pomôcky:</b> šnarbená, oro, toast, obidno	šnarbená dočierna posúvajú									tlač, po česky vírusové ochorenie					lúky (kníž.)
otvory slúžia na prieskum						často má cudzokrajný dravý vták					skonanie (kníž.) morský hlbkomer				
vitím zhotovil					sultánsky palác jodid draselný						omotaj skratka výkonného výboru				
natrie lakom								dohovor							
úf, po česky			lososovitá sladkovodná ryba						bezlisté byle nesúce kvety						

## Odmenní získajú darčkový balíček od KOČR Trenčín región

V predošlom čísle dvojmesačníka Trenčín región bola ukrytá pranostika: „Keď na prvého septembra prší, repu budú ťahať z blata.“ Do redakcie nám poštou či emailom prišlo 476 správnych odpovedí. Vyžrebovali sme 6 našich čitateľov, ktorí získajú darčkový balíček KOČR Trenčín región. Aj teraz sme si pre vás pripravili novú celostranovú križovku, v ktorej sa ukrýva pranostika. Jej znenie nám posielajte najneskôr do 8. januára 2024 na redakčný e-mail: redakcia@trenclinregion.sk alebo poštou na adresu: Trenčín región – Krajská organizácia cestovného ruchu, K dolnej stanici 7282/20A, 911 01 Trenčín. Výhercovia sa môžu opätovne tešiť na zaujímavé ceny. Držíme palce.

### Výhercovia:

1. Ľubica Patková, Trenčianska Turná
2. Jarmila Dočárová, Trenčín
3. Ing. Anton Hájovský, Dolné Naštice
4. Milena Kušnierová, Žitná-Radiša
5. Magdaléna Gáborová Kosnovská, Hôrka nad Váhom
6. Vladimír Čiesar, Lazy pod Makytou



# KAŽDÝ KOŠÍK MÁ JEDINEČNÝ RUKOPIS

**Ján Zeman (1956) z Dursovej doliny pri Starej Turej sa pleteniu košíkov venuje vyše 30 rokov. Ako sám hovorí, čím väčší košík pletiete, tým silnejšie ruky potrebujete. A hoci spravíte sto košíkov, až ten stoprvý sa vám bude páčiť.**

## **Odkedy sa venujete košíkárstvu?**

- Toto viem úplne presne. Od 6. januára 1992. Na Troch kráľov som sa zúčastnil na pletení koša a odvtedy ma to chytilo. V tom čase som robil výhybkára na železnici, pritom som vyštudovaný zootechnik. S manželkou sme si vtedy kúpili kravu. Na dávkovanie krmovín sa na kopaničiach odjakživa používal kôš. Ideálny košík, ktorý som zháňal, som našiel na dvore u môjho prednostu a ten mi odporučil majstra. Janko Ištók z Poriadia sa stal aj mojím prvým

učiteľom.

## **Hľadajú dnes ľudia prútené veci pre ich úžitkovú hodnotu alebo skôr ako dekoráciu?**

- Košík je veľmi praktický predmet v domácnosti. Samozrejme, keď sa pri pletení použije zaujímavý vzor, môže sa použiť aj ako dekorácia. Máme totiž rôzne typy vrb, farebné prúty, ktorých kombinácia je oku lahodiaca.

## **Keď spomínate vzory... Existuje u košíkárov niečo ako individuálny rukopis?**

- Samozrejme. Mojím výcvikom prešlo viac ako šesťsto ľudí. Hoci len malé percento z nich sa košíkárstvu naplno venuje, s určitou mierou viem povedať, či výrobok mám v ruke.

## **Aj vy ste po svojom majstrovi „zdedili“ niečo špecifické, čo vás naučil, čo posúvate ďalej?**

- To bol učiteľ, ktorého kvalitu by som pripísal ku koncu 19. storočia. Používal techniky, z ktorých už máločo využívam. Mal som aj ďalších majstrov v Levoči, v ostravskej Porube, v košíkárskom družstve v Moraviciach pri Kroměříži. Každý ma niečo naučil. Pri košíkárstve totiž platí, že keď sa pri výplete pomýlite a chybu následne systematicky opakujete, máte



nový vzor.

## **Existuje aj v košíkárstve podobné rozlíšenie ako v prípade krojov? Má každá dolina vlastný košíkársky vzor?**

- Práve som uplietol korbáč, v ktorom som spojil tri techniky. Jednu ma naučil svokor, ktorý pochádzal z myjavských kopanič. Technike hovorím „myjavský točený“. Druhú časť ma naučili chlapi z Hornej Súče a ďalšiu časť viem od prvého učiteľa. V rámci regiónov nie sú špeciálne rozdiely, skôr práca jednotlivých majstrov závisí od toho, aký materiál majú k dispozícii. U nás okolo riek máme prúty, na strednom Slovensku je štiepaná lieska alebo štiepaný dub. Na Záhorí ľahko vykopávajú korene borovic a koše robia z korienkov, na juhu nájdete koše z orobinca (rákosie), poznáme slamové košíky... Technika je veľmi podobná, koše sa líšia od dostupného materiálu.

## **Veľkonoční šibači nájdu materiál na korbáč vo voľnej prírode. Odkiaľ má materiál profesionálny košíkár?**

- Prúty si pestujem od roku 1994, momentálne mám doma päť odrôd. Tento rok som pomáhal pri zakladaní genofondu košíkárskych vrb v obci Vrbovce pri Myjave, kde sme založili prútnik z 24 odrôd, spolu 5 200 sadeníc. Prvá úroda sa pozbiera po stiahnutí prvej miazgy, po prvých mrazoch.

## **Nepociťujete z toľkého pletenia bolesť v prstoch?**

- Prsty si už za tie roky zvykli. Každá robota si vyžaduje tréning. Košíkárstvo je o fyzickej zdatnosti – čím väčší košík, tým silnejšie ruky potrebujete. Nebohý majster Martin Sadoň hovorieval: „Keď som sto košov pletol, až ten stoprvý sa mi začal ľubiť...“ A je to tak, keď už robíte stý košík, potom to už ide. Aj ruky si zvyknú.

(ras)